

PO SPALIO VĖLIAVA

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖSI

LKP ROKIŠKIO RK IR RAJONO DŽDT ORGANAS

Nr. 27 (1665)

1958 m. balandžio mėn. 3 d., ketvirtadienis

Kaina 15 kap.

Neatidėliotini uždaviniai

Rajono kolūkiuose vyksta įtemptas darbas. Visu rimtumu ruošiamasi organizuoti ir per trumpą laiką atlikti pavasario sėją. Todėl šiomis dienomis daug įvairiausių klausimų iškyla žemės ūkio artelių valdyboms, brigadininkams, visiems kolūkiečiams. Juk kaip tik pavasario darbų metu bus padėti pagrindai tvirtai pašarų bazei, o tuo pačiu ir gyvulininkystės produktų gausumui. Reikia mobilizuoti visas jėgas tam, kad rajono kolūkiuose metalai iš metų nebesikartotų tas pats reiškinys — pašarų stoka pavasarį.

Kokios yra pačios geriausios priemonės šiam svarbiam klausimui išspręsti? Pirmoje eilėje kolūkių valdybos dar sykių privalo peržiūrėti pašarinių kultūrų sėjos planus. Juk dabartiniu metu eilėje žemės ūkio artelių šiuo klausimu dar rimtai nesusrūpinta.

Štai kolūkis „Tikruoju keliu“ užplanavo pasodinti pašarinių šakniavaisių vos 3 ha plote, „Atžalynas“ — 5 ha, „Žalgiris“ — 6 ha ir t. t. Tai labai mažas kiekis, kuris visai neatitinka dabartiniu metu keliamo uždavinio — rudenį paruošti kiekvienai karvei po 3 tonas pašarinių šakniavaisių.

Kolūkių valdybos rimčiausią dėmesį turi skirti silosinėms kultūroms. Nemažiau 10 tonų silos kiekvienai karvei — toks yra uždavinys, ir jį būtina įvykdyti. Teisingai elgtis tos kolūkių valdybos, kurios jau šiuo metu susitarė su kolūkiečiais auginti silosines kultūras prie jų pasodybinių sklypų. Praėjusių metų patyrimas parodė, kad auginami prie pasodybinių sklypų kukurūzai davė gausius derlius, todėl šiais metais rajone neturi likti nė vieno kolūkiečio, neauginančio silosinių kultūrų. Į šį svarbų darbą aktyviai privalo įsijungti rajono mokyklos. Jau dabar mokyklų partinės, komjaunimo organizacijos, pedagogų tarybos turi konkrečiai susitarti su kolūkių valdyba, kur ir kokias pašarines kultūras sės, o vėliau jas prižiūrės visas mokyklos kolektyvas. Kartais kolūkiuose girdisi nusiskundimų, kad, esą, nebegalima plėsti pašarinių kultūrų pasėlių plotų dėl žemės stokos. Bet tai nėra pasiteisinimas. Matyti, užmirštama, kad nemažą žemės plotą užima pūdymai. Į juos ir reikia pasėti silosines kultūras. Labai svarbu, kad dedant pagrindus pašarų bazei, nebūtų pamirštas kolūkiečių materialinio suinteresuotumo skatinimas.

Tai labiausiai liečia brigadininkus, kuriems reikia nustatyti papildomą atlyginimą už daugiamečių žolių sėklų išauginimą, už pašarinių kultūrų derlių.

Suprantama, kad visus čia minėtus klausimus pavyks gerai išspręsti tik tuomet, kada visi rajono kolūkiai pasuks vienintelu teisingu keliu — jungtinių brigadų sudarymo keliu. Praėjusiam laikraščio numeryje buvo spausdinta medžiaga iš „Gegužės Pirmosios“ kolūkio patyrimo dirbant jungtinėmis brigadomis. Šiandien ne tik ši, bet ir daugelis kitų žemės ūkio artelių, jau sudarė jungtines brigadas, tiksliai apskaičiavo atlyginimus brigadininkams. Reikia, kad artimiausiu metu toks darbas būtų atliktas visuose kolūkiuose. Tai neatidėliotinas uždavinys, kurio išsprendimas laiduos organizuotą ir savalaikį visų pavasario darbų atlikimą.

GRUZINŲ MENO DEKADA

MASKVA. Gruzinių meno ir literatūros dekada. P. I. Čaikovskio vardo koncertų salėje įvyko Gruzijos Valstybinio liaudies šokių ansamblio pasirodymas. Nuotraukoje: merginų šokis. V. Kovrigino (TASS) nuotr.

I MŪSŲ LAUKUS ATEINA PAVASARIS

Rodos, traktoristai — jau seniai nebe naujieji kolūkio žmonės. Tačiau ši kartą atvykusių iš Rokiškio MTS traktorių pasižiūrėti susirinko beveik pusė kolūkio. Ir kiekvienam rūpėjo sužinoti, kaip jie atremontuoti, ar neatsakys motoras, pradėjus pirmąją vagą varyti, ar tvarkoje prikabinamasis inventoriūs. Ne, ne šiaip sau, ne iš smalsumo suplūdo žmonės... Juk dabar jie — šių visų mašinų šeimininkai, o kuriam šeimininkui nerūpi, kad nusipirkti gerą, vertingą, ūkyje labai reikalingą mašiną. Ir kates maiše niekas neperka, o čia — ne katė, net gine arklis, čia — visa traktorinė brigada.

Kolūkio traktorinė brigada... Šis terminas atsirado visai neseniai, bet jis jau prigijo, eina iš lūpų į lūpas, ir sunku aprašyti, kiek jausmų, vilčių ir lūkesčių sudėjo kolūkiečiai į šiuos tris žodžius. Kaip gi seksis dirbti naujojiškiai? Ar sugebėsime patys tvarkyti techniką? Ar neapvils mūsų traktorinė?

Pirmieji kolūkio traktorinės brigados žingsniai parodė, kad technikos įsigijimas kolūkiui duoda nemažai naudos. Traktoristai nesėkmingai be darbo. Ir, nors laukuose

dar riegso sniego vėpuliniai, nors žemė dar nešaukia artojo, ir kolūkiečiai, ir pirmininkas V. Šlikas jaučiasi patenkinti mechanizatoriais... dar riegso sniego vėpuliniai, nors žemė dar nešaukia artojo, ir kolūkiečiai, ir pirmininkas V. Šlikas jaučiasi patenkinti mechanizatoriais...

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

Veža durpes

Daug pasidarbavo „Pirmyn“ kolūkyje Rokiškio MTS mechanizatoriai Kazlauskas, Kavoliūnas, Matickas ir Žilyš. Jie išvežė virš 2.000 tonų durpių.

S. Lionys

Kolūkio traktorinė

REPORTAŽAS

Anksčiau, kai kolūkis naudojo MTS techniką, tiesiog ranka nekilo paversti mechanizatoriams atvežti iš stoties trąšas, degalus, gabenti į laukus mėšlą, durpes. Už kiekvieną žingsnį reikėjo mokėti. Traktoristai „DT-54“ reisas į geležinkelio stotį su kroviniu kaimavo kolūkiui daugiau kaip 133 rublius, nors atstumas nedidelis — trys kilometrai ten, trys — atgal. O dabar? Dabar to paties traktoristai reisas tuo pat ruožu kolūkiui atstieina tiek pat, kiek kainuoja sunaudotas tam tikslui kuras — tik... 9 rublius.

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

* Liudo Giros vardo kolūkio technika paruošta (1 psl.)

* O RAGELIEČIAI PAVASARIO NELAUKIA... (2 psl.)

ėjo beveik 50 mechanizatorių! Suprantama, kad

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

— Kasmēt kolūkis už MTS darbus, be atlyginimo traktorininkams, turėjo atiduoti 48 tonas grūdų, — kalba drg. Šlikas. — O kiek dar reikėdavo sumokėti mechanizatoriams! Pernal per kolūkį per-

Dienos temomis

Knygą — masėms

Balandžio 1 d. mūsų respublikoje prasidėjo knygų platinimo mėnuo. Šis reikšmingas kultūrinis darbas metalai iš metų tapo puikla tradicija.

Knyga tvirtai įėjo į tarybinių žmonių buitį. Ji mums padeda darbe, apginkluoja reikalingomis mokslinė žiniomis, praplečia akiratį.

Šiandien kiekvienas mūsų respublikos skaitytojas gali plačiai pasirinkti reikalingiausią literatūrą savo gimtąja kalba. Dideliais tiražais išleidžiami marksizmo-leninizmo klasikų veikalai, pasaulinės literatūros geriausi kūriniai, tarybinių ir užsienio rašytojų knygos.

Sunku mūsų dienomis rasti tarybinę šeimą, kur nebūtų didesnės ar mažesnės namų bibliotekėlės. Knygos platinimo mėnesio proga darbo žmonės papildė savo bibliotekėles naujais kūriniiais, susitinka su rašytojais, pabūvoja literatūrinuose vakaruose, knygų aptarimuose, konferencijose.

Knygų platinimo darbas — visuomeninis reikalas. Į šį darbą turi įsijungti kultūros, švietimo darbuotojai, profsąjungos, komjaunimas.

Labai gražų pavyzdį parodė Kauno komjaunuoliai, per vasario ir kovo mėnesius išplatinę miesto įmonėse, įstaigose ir mokyklose literatūros daugiau kaip už 100 tūkstančių rublių.

Reikia tikėtis, kad mūsų rajono knygnešiai aktyviai įsijungs į knygų platinimo darbą.

PRANEŠIMAS

apie vietinių trąšų sukafupimo ir į laukus išvežimo elgą rajono kolūkiuose 1958 m. balandžio 1 d. (tonomis)

Eil. Nr.	Kolūkio pavadinimas	Išvežta		Pagamin-ta durpių mėšlo kompostu
		mėšlo	durpių	
Rokiškio MTS zona				
1.	„Aušra“	208	—	—
2.	Liudo Giros v.	800	20	550
3.	„Naujas gyvenimas“	800	3444	280
4.	„Nemunėlis“	149	1200	—
5.	Marytės Melnikaitės v.	540	1384	150
6.	„Pergalė“	540	2373	1164
7.	„Pilis“	380	—	100
8.	„Pirmyn“	340	2000	300
9.	„Rageliai“	710	110	1000
10.	Salomėjos Neries v.	920	3354	131
11.	„Socializmo kelis“	650	2000	800
12.	„Tarybų Lietuva“	310	2248	110
13.	„Tikruoju keliu“	262	1300	200
14.	„Žvaigždė“	150	1345	1050
Viso zonoje:		6759	20778	5835
Panemunėlio MTS zona				
1.	„Artojas“	2700	4180	800
2.	„Atžalynas“	305	1035	612
3.	„Duokiškis“	809	2850	518
4.	„Gegužės Pirmoji“	85	950	670
5.	„Jaunoji gvardija“	795	220	210
6.	„Lenino kelis“	1230	690	1200
7.	Mičurino v.	746	311	185
8.	„Šetėkšna“	320	760	970
9.	„Už taiką“	780	1500	120
10.	„Vyturys“	273	1590	1860
11.	„Žalgiris“	180	—	46
Viso zonoje:		8204	14086	7221

Rajono plano komisija

50 centnerių kiaulienos duosime

Mūsų kolūkis praėjusiais metais atstėkė kai kuriuos laimėjimus, vystydamas visuomeninę gyvulininkystę. Jei vienoje gyvulininkystės šakoje rezultatai daugiau užčiuoplami, tai atskirose šakose jie dar labai nežymūs. Jeigu praėjusiais metais pirmelžta vidutiniškai iš vienos karvės beveik po 2 000 litrų pieno, tai mėsos 100 ha naudmenų teįstengėme pagaminti vos po 16,4 cent, o kiaulienos 100 ha arimo — tik po 11,5 centnerio.

Šiais metais mėsos gamybą buvome pasišovę žymiai padidinti. Sustatydami gamybinius planus, apskaičiavome ir numatėme pagaminti visų rūšių mėsos 570 cent, o tai 100 ha naudmenų 30 cent ir 100 ha arimo po 23,5 cent. Siaurai žiūrini, atrodė, užsimota, tačiau praėję šių metų trys mėnesiai atskleidė bei parodė, kad mūsų kolūkis mėsos gamybą, o ypač kiaulienos, gali dar gana smarkiai padidinti.

Kovo mėnesio paskutiniomis dienomis mes dar kartą ėmėmės smulkiai analizuoti kolūkio ekonomiką, priemones bei galimybes žemės ūkio produktų gamybai vystyti. Į šį darbą įsijungė kolūkio valdyba, zootechnikas, agronomas, buhalteris, aktyvesni kolūkiečiai.

Paskaičiavome pašarinių bulvių ir koncentratų davinius: bulvių — 260 tonų ir koncentratų, įskaitant nupirktuosius, — 170 tonų. Kuo pradėti kiaulienos gamybą turime, belieka pagalvoti apie paršelius. Nuolatinių paršavedžių yra 19, vienkartinų — 21. Šis skaičius mūsų nepatenkina. Kaip paršave-

V. TOSKA
„Naujo gyvenimo“ kolūkio
pirmininkas

dės bebūtų dosnios paršeltai, vis dėlto 250—280 paršelių tenka kur tai surasti. Štai čia ir teko perversti sąrašus kolūkiečių kiemų, ku-

**Kaip jūs
vykdote
socialistinius
įsipareigojimus?**

riuose mes patys prieš keletą dienų atsilankėme. Sąrašuose daug kolūkiečių, kurie turi po vieną ir kai kurie net po dvi paršavedes kiaules. Kartu su zootechniku ir pavaduotoju aplankėme virš 50 kolūkiečių kiemų. Surasti bendrą kalbą su kolūkiečiais greit pavykda, vietoje sudarydavome ir sutartį.

Pavasario metu kolūkiuose lėšų neperdaugiausia. Betsu kolūkiečių parama mes turėsime reikiamą paršelių skaičių. Balandžio 1 dieną jau nupirkome 108 paršelius. Susidarė 22.000 rb. suma. Su kolūkiečiais susitarėme pinigais apmokėti per 2—3 terminus, sutartyje nurodant datą.

Dauguma kolūkiečių noriai ima auginti paršelius, patys įsipareigodami per 6—7 mėnesius atiduoti juos kolūkiui šimtakilograminiais bekonais. Kolūkiečiai J. Narbulas, A. Kuosaitė, A. Baranauskas pasiliko pas save auginti po 6—12 paršelių. Paršelio auginimui duodame sekantį kiekį pašarų: bulvių — 500 kg, koncentratų — 250 kg ir nenugriebto pieno — 14 litrų. Kiau-

les reikia išauginti bekoninės kondicijos, nemažiau 100 kg gyvo svorio. Išauginęs tokį bekoną, kolūkielis gaus 20 darbadenių ir už kiekvieną gyvo svorio kilogramą po pusę rublio.

Sparčiai įsijungus į kiaulių skaičiaus didinimą, šiuo metu jau turime kolūkyje virš 300 kiaulių, iš kurių 121 peni kolūkiečiai.

Su artėjančiu pavasariu mums atsiskleis dar didesnės galimybės kiaulienos gamybai. Netrukus pradėsime paskutinius darbus įrengti tipinei kiaulidei 400 galvų. Kiaulidė bus pilnai mechanizuota. Naujoje kiaulidėje numatome įrengti keletą bendrų užvarų, kuriose bus automatinės ėdžios ir girdyklos. Taip panaudojant kiaulidę, bus galima lengvai sutalpinti 600 ir daugiau kiaulių. Šalia kiaulidės planuojame pasėti apie pora hektarų ankstyvųjų bulvių ir žaliųjų mišinių. Mišinius sėsime keliais terminais, kad būtų galima visą vasarą turėti maistingo žaliojo pašaro. Vasaros laikotarpiui ruošiamės padaryti kiaulių pasivaikščiojimo aikštes, o esant galimybėms, gal būt, ir kiaulių vasaros slyvklą.

Didindami kiaulienos gamybą, nepamiršome parinkti ir gerų kadru. Kiaulių fermoje vedėju dirba zootechnikas P. Kriaučionis, sentausia kiaulių augintoja O. Vaštakienė, šerikas A. Kuosa ir kiti.

Turėdami visas galimybes, dirbdami taip, kaip užsibrėžėme, mes esame tikri, kad naujus įsipareigojimus — išauginti šiais metais nemažiau 650 bekonų, o tai sudarys 100 ha arimos po 50 centnerių kiaulienos — tikrai ištesėsime. Tuo mes nė kiek neabejojame.

greitai kaista, netenka daigumo.

Blogos pas rageliečius sėkloms laikyti patalpos. Drėgnos, ankštos ir nevėdinamos, jos gali labai atsiliepti sėklų daigumui. Štai 1 brigados klėtyje, kurioje supilti sėkliniai miežiai, per sieną sunkiasi saulietra. Aišku, las gali padaryti daug žalos. Daugiamečių žolių sėklomis irgi reikia susirūpinti. O pašarinis lubinas dar visai nekultas.

Kolūkyje blogai remontuojamas ir sėjai reikalingas inventorių. Jau laikas baigti remontuoti plūgus, akėčias ir kitą inventorių, o pirmoje šio kolūkio brigadoje remontą vos pradeda. Ir kada ji

VLKJS XIII SUVAŽIAVIMO DELEGATAS

LVOVAS. Valstybinio Lvovo Ivano Franko vardo operos ir baleto teatro solistė Liudmila Orlovskaja yra aktyvi komjaunuolė. Miesto komjaunimo organizacija parodė jai didelį pasitikėjimą, išrinkdama delegatę į XIII VLKJS suvažiavimą.

Nuotraukoje: Liudmila Orlovskaja namuose padeda mokytis muzikos savo dukterėčiai Taniai, besimokančiai vaikų muzikos mokykloje prie geležinkelinių kultūros namų.
K. Buzinino (TASS) nuotr.

Didėja žemės ūkio mašinų gamyba

Šiais metais Liaudies ūkio tarybos įmonėse kaimo darbo žmonėms įvairių mašinų bus pagaminta už 46.760 tūkstančių rublių — pusantrą karto daugiau, negu 1957 metais. Žymiai daugiau bus gaminama grūdų ir dobilų kultūmų, linų šukavimo mašinų, spyruoklinių akėčių, universalių pašarų smulkinlų. Numatyta pradėti gaminti pneumatinius šlaudų transporterius, mechaninius grėblius — vartiklius šienui, įvairius įrengimus gyvulininkystės fermoms mechanizuoti.

Pasitarimo dalyviai apsvaistė taip pat žemės ūkio mašinų gamybos vystymo Lietuvoje klausimus, atsižvelgiant į gamybos specializavimo ir kooperavimo koordinavimą su kaimyniniais ekonominiais rajonais.

baigs, neišku. Į klausimą, kodėl tokia padėtis su inventorių remontu, 1 laukininkystės brigados brigadininkas Zdanavičius atsako:

— Plūgai pas kolūkiečius. Iš rudens nesuvežėme į atskiras patalpas, todėl daugumas jų liko lauke. Užpustė per žiemą, įšalo kai kurie į ledą. Reikia laukti kol nutrps sniegas, nes dabar, norint juos atkasti, galima ir sulaužyti.

Aišku, kad tokias brigadininko nuotaikas laikas išgyvendinti. Yra ir kitų priežasčių, stabdančių remonto eigą.

— Nelurime anglies, geležies irgi trūksta, — sako tos pat brigados kaimo M. Mikalkėnas. —

Kolūkio traktorinė

(Atkelta iš 1 psl.)
mechanizacijos reikalingams P. Kavolūnui.

Mechanizatoriai jau suvežė į kolūkj pavasario darbams reikalingus degalus, įrengė naftos bazę. Pavasariui pasiruošta...

...Kažkada kolūkielis Stundžia buvo atleistas iš kolūkio. Užbaigęs traktorininkų kursus, jis pradėjo dirbti Rokiškio MMS. Žinia, kad jo gimtasis kolūkis įsigijo techniką, pasiekė Stundžią. Ir štai jis atnešė pirmininkui savo darbo knygele.

— Pritinkite aigalį kolūkj. Noriu dirbti savo artelėje.

Dabar Stundžia kartu su savo darbo draugais Baltušiu, broliais Kavolūnais, Ulduku ruošia-

si pavasario sėjai gimtajame kolūkyje.

Prabėgs dar savaitė, kila. Pavasarinės saulės spinduliai nuvarys nuo laukų sniegą, išdžiovins žemę. Ir tuomet išrėdės į laukus kolūkio traktorinės brigados traktoriai, pasipils į dirvą brandus grūdai.

Tai bus tikrai istorinė pavasario sėja. Pirmą kartą kolūkio istorijoje jo laukus apdirbs ir apsis nuosavi traktoriai. O tam, kad sėjos metu darbas eitų sklandžiai, kad nebūtų jokių nesuipratimų ir trukdinių, kolūkio mechanizatoriai ir visi kolūkiečiai jau dabar kruopščiai ruošiasi pavasariui.

Č. Vaičius

Liudo Girso v. kolūkis

Jaunimas vykdo įsipareigojimus

„Duokiškio“ kolūkyje daug jaunimo. Todėl ir nenuoslabu, kad didelę darbų dalį čia jaunieji kolūkiečiai atlieka vien tik savo jėgomis. Puikiai padirbėjo jaunimas kaupiant ir vežant kolūkyje trąšas. Vien jau-

nimo jėgomis į laukus išvežta apie 1.384 tonos durpių, o tai — pusė visų išvežtų kolūkyje durpių. Ypač šauniai dirba II-os laukininkystės brigados jaunimas.

L. Musnickas

Brigada pasiruošė sėjai

„Artojo“ kolūkio II brigadoje baigiami paskutiniai darbai ruošiantis pavasario sėjai. Visas žemės ūkio inventorių atremontuotas, sėklos išvalytos. Brigados kolūkiečiai gerai pasidarbavo ruošiant vietines trąšas: kiekvienam hektarui aramos žemės jau išvežta daugiau kaip 800

tonų durpių, nemažas kiekis mėšlo. Ypatingas dėmesys skiriamas pašariniams kultūroms. Brigados nariai numatė didesnę pasėlių ploto dalį skirti kukurūzams, vienmelėms žolėms, pašariniams runkeliams ir kitoms kultūroms.

A. Kalvaitis

Sėja atliks jungtinės brigados

„Nemunėlio“ kolūkyje baigtos sudaryti jungtinės brigados, kurios ruošiasi organizuoti praveisti pavasario sėją. Dabartiniu metu čia paskirstomos žemės ūkio inventorių, ruošiamos trąšos.

Didelę paramą durpių gamyboje kolūkiui teikia Rokiškio melioracijos mašinų stoties ekskavatorius, kuris, baigęs darbus III brigadoje, persikels į pirmąją.

V. Saulis

Tikrinama pasiruošimą pavasario sėjai

UŽ DERLIŲ REIKIA KOVOTI

Nors sniego dar daug, bet stipriai jaučiamas pavasario artumas. Kolūkiams metas dar kartą rimtai apsižvalgyti, patikrinti, kaip jie pasiruošę pavasario lauko darbams.

...Ryškios saulės nušviesti baltuoja „Ragelių“ kolūkio laukai. Kaip šio kolūkio kolūkiečiai ruošiasi pavasariui? Kas nulekia ir ką dar reikia padaryti?

Rūpestingai šelmininkai dabar skubiai ruošia visa, kas reikalinga pavasario laukų darbams. Deja, tokio rūpestingumo nesimato „Ragelių“ kolūkyje. Čia dar sėklos nevalytos, neatremontuotas inventorių, nesirūpinama dirvų patrešimu.

Didelę reikšmę gau-

siems derliams išauginti turi gera sėkla. Tik rūpestingai išvalyta, surūšiuota, patikrinta ji turi būti naudojama sėjai. Tačiau „Ragelių“ kolūkyje sėklos dar tebeužterštos piktžolėmis, nekonkandinės. Ypač blogai su kviečių sėkla. Jos jokiu būdu negalima naudoti sėjai.

— Sėklos jau vieną kartą velytos, taip pat tikrintas ir daigumas, — ramiai kalba kolūkio valdyboje.

Tačiau sėklos nešvarios, o kolūkio valdyba antrąjį valymą vis dar atidėlioja. Jeigu kurioje brigadoje ir valoma, tai labai lėtai. Ypač tuo nesirūpinama 1 brigadoje. Tuo tarpu visiems žinoma, kad nevalyta sėkla, ypač orui atsilus,

greitai kaista, netenka daigumo.

Blogos pas rageliečius sėkloms laikyti patalpos. Drėgnos, ankštos ir nevėdinamos, jos gali labai atsiliepti sėklų daigumui. Štai 1 brigados klėtyje, kurioje supilti sėkliniai miežiai, per sieną sunkiasi saulietra. Aišku, las gali padaryti daug žalos. Daugiamečių žolių sėklomis irgi reikia susirūpinti. O pašarinis lubinas dar visai nekultas.

Kolūkyje blogai remontuojamas ir sėjai reikalingas inventorių. Jau laikas baigti remontuoti plūgus, akėčias ir kitą inventorių, o pirmoje šio kolūkio brigadoje remontą vos pradeda. Ir kada ji

Rankiodamas geležies gabalėlius, sugaišti daug laiko.

Tai — tiesa. Ir keista, kad kolūkio pirmininkas Žvirblis kažkodėl pats nepastebi šių rūkumų, netikrina kalvių darbo, nepasižiūri, ko jiems trūksta. Juk atėjus pavasariui, per kelias šturmo dienas sunku bus viską paruošti.

Nereikia ir aiškinti, kad sniegui nenutrūps, — geriausias laikas vežti į laukus trąšas. Visų pirma jos yra reikalingos bulvėms, šakniavaisiams, kukurūzams ir t. t.

Kokį pagrindą padeda būsimam derliui rageliečiai? Deja, nekoki. Mineralinių trąšų kolūkis turi tik 70 tonų,

o reikia — 150 tonų. Lėtai į laukus vežamas mėšlas ir durpės. „Pagal popierius“ kompostą pagaminta 1.000 tonų, išvežta 680 tonų mėšlo, 100 tonų durpių. Tačiau kaip iš tikrųjų yra, nieko aiškaus tvirtinti negali net ir patys kolūkio vadovai. Galima tik tiek pasakyti, kad šis ypač svarbus reikalas paliktas beveik savieigai. Kokį derlių gaus rageliečiai, jeigu dirvos liks kaip reikiant nepatretos? Žinoma, blogą.

Viską susumavus, galima padaryti išvadą: „Ragelių“ kolūkyje pavasario nelaukia, nes jam nepasiruošė.

O. Valečkaitė
A. Pažūsis

KUR PAVALGYTI PANEMUNĒLYJE?

Daug žmonių kasdien atvažiuoja į Panemunėlio miestelį. Juk čia yra geležinkelio stotis, „Lino“ fabrikas, MTS, lentpiūvė, netoli tarybinis ūkis. Žodžiu, reikalų yra visokių ir kartais tenka užtrukti gerą dieną.

Atlikę reikalus arba pertraukos metu daugelis užėina į pačiam centre esančią Panemunėlio kooperatyvo užkandinę.

— Prašau man porciją rūkyto kumpio. O man klausnienės ir pora stiklinių arbatos, — girdisi balsai.

— Nėra, neturime, — j štuos klausimus atsako užkandinės vedėja Stasė Guzikauskienė.

— Kaip tai neturite, o ten juk ne bulvės, — rodydami į bufetą po stiklu esančius klausnienius, kreipiasi kai kurie lankytojai.

— Klausinių turime, bet iškepti nėra kuo, — aiškina užkandinės vedėja.

Iš mokyklų

Mokiniai tėvams

Sekmadienį, kovo 30d. Panemunėlio vidurinėje mokykloje įvyko septynių klasių mokinių tėvų susirinkimas.

Po susirinkimo septyniokai savo tėveliams parodė pasaką „Meškos trobelė“.

Vaidmenis geriausiai atliko moksleiviai Bannytė, Gužauskaitė, Pipikaitė ir kiti.

A. Obrikis

GIMNASTAI KAPSUKĖ

Kovo mėn. 27–29 dienomis Kapsukė įvyko XIII moksleivių spartakiados gimnastikos varžybos, kuriose dalyvavo ir Rokiškio rajono gimnastai. Mūsų sportininkai varžėsi su Telšių, Lazdijų, Utenos, Ukmergės ir Radviliškio gimnastais. Priešininkai pasirodė gana stiprūs, tačiau po atkaklios kovos rokiškiesiems pavyko užimti trečiąją vietą. I-ją vietą iškovojo Telšių gimnastai, II-ją — po įtemptos kovos uteniškiai.

Gerai pasirodė mūsų rajono VSM auklėtinė Vikonytė, kuri antrajame jaunių atskyryje užėmė III-ją vietą. Neblogų rezultatų pasiekė Vikontis ir Remeikis.

Šios varžybos parodė, kad mūsų gimnastai nemažai padirbėjo, ruošdamiesi spartakiadai. Kad dar aukščiau pakelti savo sportinę formą, rokiškiesiems numato ruošti tarprajonines gimnastikos varžybas. Artimiausiu laiku į Rokiškį atvyks Panevėžio gimnastai.

T. Kaminskas

— Tai ką gi lurite, — pasigirsta vėl balsai. — Turime lašinių ir konservų.

Neaišku, dėl kokių priežasčių vedėja nepriiminė bufete esančios dešros. Gal būn, dėl to, kad ji labai sena ir gerokai apdžiūvusi, vargu ar įmanoma ją sukramtyti.

Nieko nepesę, dalis žmonių užsisako konservų arba lašinių, o dalis — be niekur nieko išėina atgal.

Mes kalbamės su užkandinės vedėja Guzikauskiene. Ji papasakoja, kad anksčiau pati pirkusi rinkoje mėsą ir išvirusi laikydavo užkandinėje. Klįjentiui prašius karštos mėsos, ji pakepindavusi ją.

— Kada klįjenti būna daug, mėsą išpirkdavo greit, o kada mažai, ji gulėdavo po kelias dienas, — sako Guzikauskienė.

Mėsos laikymui užkandinėje sąlygų nėra. Atšilus orui, ji greitai sugenda, ir už ją apmokėti turi pati Guzikauskienė.

Labai mažai užkandinėje yra ir virtuvel reikalingo inventoriaus. Krosnį čia atstoja primusas, deja, ir jis stovi daugiausia nenaudojamas.

— Neturū žibalo, — aiškina Guzikauskienė. Labai keista, kad kooperatyvas pritrūksta žibalo arba, tiksliau pasakius, nesugeba jo atsivežti iš bazės.

Prieš kurį laiką kooperatyvas turėjo „Lino“ fabrikę įsteigęs valgyklą. Pirmomis dienomis ji veikė neblogai. Vėliau jos darbas ėjo vis blogiau. Darbininkai nustojo ją lankyti. Dabartinio metu čia verdama vien tiktal arbata. Nelgi duonos pritrūksta, ir, reiklį pasakyti, neretais atvejais jos trūksta net tik fabriko valgykloje ir krautuvėje, bet ir pačioje užkandinėje. Štai antroje kovo mėnesio pusėje beveik savaitę panemunėliečiai buvo be duonos.

Labai keistos nuomonės šiuo klausimu laikosi ir patys krautuvijų bei užkandinės vedėjai. Jų

P. MILAKNIS

Laisvųjų paukščių keliu

2. TĖVAS IR SŪNUS

Praėjo vasara, pilna dalgių žvangėjimo ir driukimo laukuose. Su voratinkliais virš žaliųjų tyliai nuplaukė vėlyvas ruduo. Pirmoji šalna užgulė dar nespėjusią nuyvysti žolę, nubaltino ivoras.

Pavargęs nuo mojavimo dalgiu, sunkaus plūgo kilnojimo, nuo daugelio įvairiausių darbų,

nuomone, daug duonos atsivežti neapsimoka, esą, ji nudžiūvanči. Išėitį surasti galima organizuojant duonos atvežimą dažniau ir mažesniais kiekiais. Tada duona nenudžiūv ir nepasens. Priemonių tam irgi yra.

Labai retais atvejais panemunėliečiai mato krautuvėse miltus. Jei-gu jų būtų, daugelis namuose patys galėtų išsikepti duoną, bulku-tes ir kt. Štals metais į fabriką buvo atvežta tik 100 kg riestainių. Niekuomet Panemunėlyje negausime dešrelių. Tik vieno dalyko gausu Panemunėlyje, tai įvairiausių rūšių ir įvairaus stiprumo degtinės.

— Degtinė niekuomet nepasens, neišgaruoja, — sako vartotojų kooperatyvo reikalų valdytoja Guzaitė.

Štai kodėl Guzaitė rūpinasi, kad būtų atvežama daugiau degtinės, o ne duonos ir kitų maisto produktų.

Siekdamos toliau gerinti visuomeninio maitinimo organizavimą mėsuose ir darbininkų gyvenvietėse, gamyklose ir fabrikuose, statybose, tarybinuose ūkiuose, MTS, mokyklose, VPSCT Prezidiumas nutarė iki šių metų gegužės 1 d. surengti visuomeninio maitinimo įmonių darbo visuomeninę apžiūrą.

Šiuo klausimu Panemunėlyje reikia daug padirbėti. Tai primename ne be reikalo. Kooperatyvo reikalų valdytoja Guzaitė dar visai nežinojo apie visuomeninio maitinimo apžiūros pravedimą, nors nuo šių priemonių paskelbimo praėjo daug laiko.

Visuomeninio maitinimo darbas Panemunėlyje iki šiol buvo organizuojamas blogai. Kaltė už tai pirmiausia tenka kooperatyvo valdybai ir jos reikalų valdytojai Guzaitėi. Darbo žmonės nori ne tik gražiai apsirengti, bet ir gerai, skaniai pavalgyti! Patenkinti šiuos darbo žmonių poreikius yra pirmas ir pagrindinis darbuotojų pareiga.

V. Dūdėnas

Pasikalbėjimas apie knygas

TAI PASIKARTOTI NEGALI!

Šiuo metu, kada JAV imperialistai vėl intensyviai ginkluojasi, laikydami, jų manymu, vienintelės teisingos „iš jėgos pozicijų“ politikos, kada savo kruvinoms tikslams įvykdyti jie stekia panaudoti vakarykščius sumuštus buvusius hitlerinius karveivus špeidelių tipo, kada NATO bloko šalių teritorijose ruošiamasi įengti raketoms leisti aikšteles, kada aršiausias karo kranklys Dalesas slengiasi laikyti pasaulį „prie karo sienkščio“ — būtina mums, tarybinams žmonėms, prisiminti tuos netolimos praeities dienų vaizdus, kada klaukus ir kruvinas vokiškasis fašizmas siautėjo beveik visoje Europoje.

Apie tuos šturpulnius, kruvinus laikus, kada hitlerinių okupantų gaujos laikinai buvo įsibrovusios į tarybinę šalį, siekdamos sunaikinti tarybines tautas, kaip vienintelę kliūtį į germaniškiosios rasės pasaulinį viešpatavimą, kada visose okupuotose žemėse pridygo masinių žmonių naikinimo stovyklų, ir pasakoja mums rasytojo profesoriaus Balto Sruogos atsiminimų knyga „Dievų miškas“.

„Dievų miškas“ — tai pirmas stambus grožinis kurinys tarybinėje lietuvių literatūroje, su menine jėga atskleidžias hitlerinių budelių žmonių naikinimo stovyklų

cenūros sąlygoms.

„Brangus tėveli! Sveikinu Tave ir linkiu kuo greičiausiai baigti kalėti tamsiuose ir drėgnuose mūruose, kur tik pilkos sienos ir geležiniai langai tematyti ir raktų žvangėjimas tegirdėti, laimingai sugrįžti pas mus. Mes visi esame Tavęs išsilgę ir kasdien laukiame pargrįžtant...“

Rasė Antanas tėvui apie mažąją seserį Aldutę, jaunesnįjį brolių

vidinio gyvenimo vaizdus, sukrečias savo šturpia tiesa, parašytas gyvu stiliumi.

Kūrinio pavadinimas — „Dievų miškas“ yra senovinis vietovės vardas Baltijos pajūryje tarp Gdanskio ir Vyslos žiočių, kurioje kaip tik buvo įkurta Štuthofo žmonių naikinimo stovykla — lageris.

Balto Sruogos knyga parašyta širdies krauju. Autorius pasakoja apie Štuthofo koncentracijos stovyklą, kurioje pats išbuvo beveik dvejus metus, apie masinį beatodairišką žmonių naikinimą tiesiogine to žodžio prasme.

„Lietuvių tauta turi Iriš milijonus žmonių, vokiečiųgi tauta — šimtą. Lietuvių tautos trys milijonai turi išnykti. Lietuvių inteligentija turi būti išnaikinta“, — štai hitlerininkų atvirai ir įžultai išreikšti pagrindai kitų tautų naikinimo politikos, kurios visomis priemonėmis siekė trečiojo reicho žmogėdriškąjį vadeivus. Tam tikslui Vokietija bei pagrobto teritorijos buvo nusėtos šimtais žmonių naikinimo stovyklų, kurių jau vienas vardas sukelia siaubą žmogaus širdyje. Tai — Osvencimas, Dachau, Buchenvaldas, Maidanekas ir daugybė kitų. Visų jų paskirtis viena ir tapali — masinis žmonių naikinimas, virtęs fašistinės hitlerinės ideologijos sistemos dalimi.

Koncentracijos stovyklose prižiūrėtojų kadrai budavo komplektuo-

jami iš pačių žemiausių žmonijos atmatų, tai — įvairiausias kriminalinis elementas, žmogžudžiai, sadistai bei įvairūs išsigimėliai.

Puslapis po puslapio, skyrius po skyriaus autorius demaskuoja hitlerininkų ir jų pakalikų siekimus ir darbus, naikinant dešimtis tūkstančių niekuo nekaltų kitų tautybių geriausių piltečių. Tokiu būdu, šimtuose panašiu j Štuthofo koncentracijos stovyklų buvo sunaikinta nebe tūkstančiai, bet milijonai žmonių. Kur praėjo hitlerintko batas, ten dygo masiniai žmonių naikinimo kapai, liko griuvėsiai.

Vienintelis šviesus ir ištikimas iki paskutinio atodūsiu tautų gelbėtojas — tarybinis karys — sunkiose grumtynėse sudaužė hitlerinius grobiokus ir geležine šluota išslavė istorijos sąšlavynan apsvaigusius svalčiotojus apie germaniškiosios rasės pasaulinį įsiviešpatavimą. Nuo Tarybinės Armijos pergalingų smūgių susiūbavo ir griuvo išpūstas ir laikinomis pergalėmis apsvaigęs visas trečiojo reicho paslatas.

Ir palį knygos autorių Balį Sruogą, atsilikusį nuo kalinių kolonos, evakuojamos į vakarus, ir vien atsitiktinai išvengusį hitlerininkų kulkos, taip pat išgelbėjo Tarybinės Armijos lankai.

J. PLADIS

LTSR Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijos narys

kruopščiai rinko pašto ženklus. Tai nebuvo tuščia aistra. Jaunuolį traukte traukė troškimas naujų žinių apie įvairiausias tautas ir valstybes, jų istoriją, geografiją, santvarką, buitį. Gausi pašto ženklų kolekcija padėjo žinias kaupiti. Antanas išsiaiškino tokias sąvokas, kaip kolonija, protektoriatas, dominija, atskirai klįjavo tokių šalių pašto ženklus, sekė pavergtų tautų išsilaisvinimo kovą.

Tėvas Anlanui pagal visos išgales stengėsi padėti. Kažkokiu būdu jis gaudavo Tarybų Sąjungos pašto ženklų, kuriais sūnus ypač žavėjosi, ir juos pasiūsdavo kolekcijos papildymui. Pasiuntė jam ir esperanto kalbos vadovėlį.

Daug džiaugsmo senam revoliucionieriui teikė sūnaus nupiešti paveiksai, atvirukai, kurie jį pastekdavo kalėjime. Didelį įspūdį jam padarė sūnaus piešinys, vaizduojas galingą darbininką, stovintį didžiulių

pastatų, fabriku fone. Tuo metu Antano meniniai gabumai galutinai išryškėjo. Kiekviena laisvesnę valandėlę jis skyrė pašybos technikos įsisavinimui, studijavo meno istoriją. Jis išraižė linoleume paveikslą „Eglė — žalčių karalienė“, kuris Panevėžyje moksleivių varžybose laimėjo pirmąją premiją. Antano paveiksai buvo atrinkti į moksleivių piešinių parodą Kaune.

Iš pat vaikystės dienų Antanas giliai širdyje neštojo dar vieną slaptą svajonę, kurios ilgai niekam neatskleidė: jį viliojo plačiųjų padangių kelias. Ir koks buvo jo džiaugsmas, kad tėvas pritarė šiam troškimui tapti lakūnu.

Tėvas suprato, kad jo sūnus eina teisingu keliu, nujautė, kad Antanas nestovi nuošalyje nuo visos liaudies kovos už laisvę ir laimę. Ir kiek galėdamas, skatino jį būti šios kovos priešakinėse gretose.

Adolfą, ūkto darbus, apie tai, kaip užderėjo obuoliai, ar gausu miškuose uogų, grybų...

Ir viskas šiuose laiškuose tėvui buvo brangu, miela, o labiausiai — pastebimas sūnaus politinis brendimas, aki-račio platumas, domėjimasis visuomeninio gyvenimo reiškiniais ir įvykiais.

Antanas buvo atsidirngas filatelistas. Jis

Antanas galėjo daugiau laiko skirti mokslui, knygoms, piešimui.

Reguliariai rašė į kailėjimą laiškus, kuriuose dalinosi su tėvu savo jaunatviškomis svajonėmis apie ateitį, geresnį gyvenimą. Sunku šiandien be susijaudinimo skaityti tuos sūnaus laiškus tėvui, paprastus, karštus, atvirus, kiek tai buvo įmanoma esant „kietos“ buržuazinės

KOVOTOJAS UŽ LIAUDIES LAISVĒ
★ VIENO KONKURSO REZULTATAI ★
★ UNIVERSITETO BIBLIOTEKOJE ★
★ Mokslo ir technikos naujienos ★

MŪSŲ KALENDORIUS

Patriotas-revoliucionierius

(A. Jasučio 20-ąsias žuvimo metines minint)

Prieš dvidešimt metų pilietinio karo ugnyje Ispanijoje didvyriškai žuvo internacinalinių revoliucinių dalinių savanoris lietuvis Aleksas Jasutis. Toli nuo gimtinės nutrūko aistringo patrioto-revoliucionieriaus kovos ir kūrybos kelias. Aleksas Jasutis, kaip ir tukstančiai demokratų-revoliucionierių

is įvairiausių šalių, krauju įrašė į didvyriškų Ispanijos išsivadavimo kovų knygą savo šviesų vardą.

Visas A. Jasučio gyvenimas buvo skirtas kovai už darbo liaudies išsivadavimą iš fašistinės priespaudos, kovai prieš socialinę nelygybę.

Gimęs skurdžioje mažazemių valstiečių šeimoje, buvusioje Šiaulių apskrityje, Aleksas išėjo sunkią vargą ir revoliucinės kovos mokyklą. Besimokydamas Žagarės progimnazijoje, jis susipažįsta su socializmo idėjomis. Už šių idėjų skleidimą jis pašalinamas iš mokyklos. Po fašistinio 1926 metų perversmo Aleksas užmezgė ryšius su atskirais komunistais ir emė platinti komunistinę literatūrą. Aktyvią antifašistinę veiklą jis išvystė mokydamasis Šiaulių suaugusiųjų gimnazijoje. Už tai 1929 metais nuteliamas kalėti sunkiųjų darbų kalėjime daugiausia kaip penkeriems metams. Išėjęs iš kalėjimo, A. Jasutis toliau tęsė revoliucinę-antifašistinę veiklą, už kurią jis vėl persekiojamas ir tremiamas, gyvena nelegaliai. Prasidėjus pilietiniam karui Ispanijoje, jis savanoriu slapta išvyksta padėti ispanų patriotams.

A. Jasučio gyvenimo bei kovos tikslui tarnavo ir jo kūryba, kuri, buržuazijai valdant Lietuvą, buvo nutylima. Rašytojo kūrybinį palikimą, užimančią svarbią vietą lietuvių revoliucinės literatūros istorijoje, sudaro eileraščiai, apsakymai, publicistiniai ir kritikos-bibliografiniai straipsniai, kūriniai apie Ispanijos pilietinį karą.

Pastaruoju metu surasta ir paskelbta eilė iki šiol plačiosioms skaitytojų masėms nežinomų rašytojo kūrinių. Giliai internacionalistinėmis mintimis persunkta jo apysaka „Internacionalas karceryje“. Revoliucinių minčių kupinos ir Jasučio apybraižos, iš kurių ypač pažymėtina „Tarnagalos miško tragedija“, straipsniai literatūros klausimais ir kili kūriniai.

Patrioto-revoliucionieriaus Alekso Jasučio, kuris kovojo ir žuvo už liaudies laisvę, atminimas ir kūryba yra brangūs Tarybų Lietuvos darbo žmonėms.

A. Kazanskytė

LIETUVIŠKAS MIDUS

Midus — tal senovinis sija atliko pagamintųjų lietuvių gėrimas. Savo lietuviškojo midaus paskonu ir aromatu jis vyzdžių degustaciją ir pranoksta daugelį visame pasaulyje išgarsėjusių vynų.

Šiomis dienomis Lietuvos vartotojų kooperatyvų Sąjungos komi-

sija atliko pagamintųjų lietuvių gėrimas. Savo lietuviškojo midaus paskonu ir aromatu jis vyzdžių degustaciją ir pranoksta daugelį visame pasaulyje išgarsėjusių vynų. Šiomis dienomis Lietuvos vartotojų kooperatyvų Sąjungos komi-

Sekmadienį Rokiškio kultūros namuose įvyko rajono kaimo kapelų konkursas. Dar daug laiko iki koncerto pradžios, o užkulisuose jau girdėli armonikos, smuiko garsai. Repetuoja atvykę muzikantai. O juk kiekvienas nori kaip galima geriau pasirodyti koncerte, su savo kolektyvu užimti pirmąsias vietas...

Konkurso koncertas pradedamas „Lenino keliu“ kolūkiečių Karaliūnų šeimos kapelos pasirodymu. Vienas po kito atliekami polka „Kiškėlis“, valsas „Sėdėjau aš daržely“, kitos lietuvių liaudies melodijos ir dainos. Toliau scenoje matome „Atžalyno“ kolūkiečių, Panemunėlio „Lino“ fabriko, Rokiškio miesto kaimo kapelų, „Duokiškio“

kolūkiečių muzikanto Lu-košiuo pasirodymus.

Karštais plojimais žiūrovai sutinka „Lino“ fabriko kaimo kapelos išpildytas melodijas: Maskvos studentų valsą, polką „Diedukas“ ir kt. Šis kolektyvas (vadovas Stakėnas) buvo apdovanotas Garbės raštu ir gavo pirmąją piniginę premiją. II-oji vieta paskirta „Lenino keliu“ kolūkiečių Karaliūnų šeimos kapelai, III-oji — „Atžalyno“ kolūkiečių muzikantams.

Konkurse tedalyvavo šie penki kolektyvai. Iš 25 rajono kolūkių kaimo kapelų konkurse dalyvavo tik 3-jų kolūkių atstovai. Ar ne per mažas šis skaičius, draugai saviveiklininkai?

D. Stasiulytė

Estradinis koncertas

Kovo 20 d. Salose koncertavo Vilniaus Valstybinės Filharmonijos artistai. Didelį pasisekimą turėjo I Visasąjunginio jaunimo festivalio Maskvoje laureatas akordeonistas A. Ločeris. Solistai Indrikonis, Repšyė, Kavolūnas, A. Ločerius akomponuo-

jant, padainavo eilę dainų ir ištraukų iš operų. Didelio susidomėjimo žiūrovų tarpe susilaukė akrobatai Kričnikovas ir Martiniukas, artistas Januškevičius, padeklamavęs keletą ištraukų iš tarybinių ir užsienio rašytojų kūrinių.

J. Zakarevičius

MOKSLINĖS BIBLIOTEKOS KORESPONDENTAS

Kasdien į Vilniaus Valstybinio V. Kapučio universiteto mokelinę biblioteką atsiunčiama gausi korespondencija. Iš įvairių mūsų šalies miestų, o taip pat iš užsienio dia siunčiamos knygos, laikraščiai ir žurnalai. Tarp šių didelių ir mažų siuntų dažnai pasitaiko atskirų asmenų bei organizacijų laišku, kuriuose kreipiamasi į biblioteką juos dominančios literatūros klausimais. Šių laiškų turinys

liudija apie didžiulį žinovų minties siekimų įvairumą. Iš Leningrado Puškino namų prašo atsiųsti kai kurių prabjusio amžiaus rusų rašytojų autografų fotokopijas, o taip pat penkių įžymaus prancūzų mąstytojo Voltero laiškų fotonuotraukas. Ryšium su tuo, kad ruošiamas spaudei akademinis I. S. Turgenovo laiškų leidinys, Leningrado literatūros tyrinėtojus ypač sudomino šio

įžymaus rašytojo laiškas nežinomam asmeniui. Laiško originalas yra bibliotekos fonduose. Mogiliovo pedagoginio instituto bibliotekos vedėja kreipėsi į mūsų universiteto biblioteką, prašydama atsiųsti baltarusių liaudies poeto Jakubo Kolaso rankraščių signatūrą. Vaizduojamojo meno teorijos ir istorijos mokelinio tyrimo institutui reikia dailininko A. Bartelso piešinių fotonuotraukos. TSRS Centrinis valstybinis literatūros ir meno archyvas paprašė mikrofilmuoti įžymaus rusų muzikos kritiko V. V. Stasovo laišku Vilniaus archyvininkui J. Sprogiui.

biblioteką laišku, prašydama atsiųsti jam vieno Vilniaus medicinos draugijos kūrėjų Josifo Franko memuarų mikrofilmus. Šio įžymaus XIX šimtmečio medicinos profesoriaus darbai reikalingi žinomos Čekoslovakijos ligoninės istorijai rašyti.

Universiteto bibliotekos darbuotojai atsako į kiekvieną savo korespondentų laišku. Rūdiant atsakymą, reikia kruopščiai dirbti knygų saugyklose, kol surandama viena arba kita medžiaga. Bibliotekos darbuotojai stengiasi kaip galima greičiau patenkinti savo korespondentų užsakymus. Prieš keletą dienų biblioteką aplankė vieno Krokuvos muziejų bendradarbis Janas Stankevičius. Jam reikalingi buvo senovinio pergamento ornamentų piešiniai. O prabjusios savaitės pabaigoje į Lenkiją išsiųstas laiškas, kuriame patenkinamas J. Stankevičiaus prašymas — jame įdėtos rastų bibliotekoje viduramžių pergamentų fotokopijos su dainų vargonams natomis.

Nemažai užklausimų į biblioteką atsiunčiama ir iš užsienio. Lenkijos mokslininkai domisi įžymaus istoriko Joachimo Lelevelio darbų rankraščiais. Lenkijos mokslų akademijos Vroclavo biblioteka, ryšium su XVII amžiaus spimų konstitucijų bibliografijos sudarymu, prašo Vilniaus biblioteką atsiųsti konstitucijų tekstus, kurie buvo atspausdinti Vilniaus knygų leidėjų Mamoniūčių spaustuveje.

Karlovų Varyų kurortų valdybos vyriausiasis gydytojas Janas Haničius atsiuntė į universiteto

Redaktorius Z. LAPINSKAS

Kultūrinio gyvenimo
KRONIKA

Scenoje muzikantai

MOKSLAS IR TECHNICA

UNIVERSALUS AKMUO

Kokį daiktą jūs bepaimtumėte į rankas — skrybėlę, plunksnakočių, stiklinę arba knygą, visus juos gaminant buvo naudojami šlifavimo įrankiai. Jų išvaizda ir ypač struktūra labai įvairi. Vien tik Leningrado „Iljičiaus“ gamykla išleidžia apie keturis tukstančius tokių instrumentų rūšių.

Šlifavimo akmenį sudaro daugybė grūdėlių, kurių kiekvienas yra tarytum mažytis rėžtuvas. Grūdėliai būna tokie maži, kad paprasta akimi juos sunku pamatyti. Iš jų gaunami mikromilteliai — jais poliruojami metalo gaminiai. Iš stambesnių grūdėlių, kurie sveria tikrai šimtąsias dalis miligramo, gaminami šlifavimo ratai, galūstuvai, segmentai, šlifavimo pytelės ir kiti rūšių instrumentai, naudojami daugelį pramonės šakų.

Dabar Leningrade gaminami šlifavimo rateliai, kurie yra tik truputį storesni už skustuvo ašmenis. Kam reikalingas toks instrumentas? Radiotechnikoje vis plačiau naudojamasi mažytais detalėmis iš puslaidininkių. O dėl žymaus esamųjų šlifavimo instrumentų storio plaustant germanį, silicį ir kitus puslaidininkius būdavo daug atliekų. Naujuoju rateliu bus galima dvigubai sumažinti atliekas, sutaupti dešimtis tukstančių rublių.

Kitas pavyzdys. Kiekvienam yra žinoma, kad banginių medžiotojai banginius ir kašalotus perdirba tiesiog tanklaivyje. Tai darant naudojami dideli ir labai aštrūs peiliai. Jie ilgą laiką buvo galandami importuojamais šlifavimo instrumentais. Tai atsieidavo brangiai, o ir instrumentų kokybė buvo nepatenkinama. „Iljičiaus“ gamyklos technologijos laboratorijoje, kuriai vadovauja Natalija Ivanovna Golubeva, paruošta masės receptūra specialioms dvipusėms bu-

dėms gaminti. Jomis galima labai gerai išgalsti peilius, ir dabar jas sėkmingai naudoja flotilės „Stava“ banginių medžiotojai.

Šlifavimo akmenimis šlifuojami ankeriniai laikrodžių rateliai, motorvežių ir automobilių alkūniniai velenai, šiauriamos skrybėlės, paruošiamos avalynės detalės... Šlifuojamoji medžiaga plaukna plėnų, stikla, granitą ir daugelį atvejų pakeičia deimantus.

Naujas prietaisas fotosintezei tirti

Fotosintezė (kurią stebėjo dar K. A. Timiriazevas) — įstabus procesas, kurio metu saulės spindulių veikiamuose augaluose susidaro organinės medžiagos. Fotosintezės tyrimas yra vienas svarbiausių augalų fiziologijos uždavinių. Atskleidus fotosintezės esmę, bus galima pradėti naudoti neišsemiamus rezervus žemės ūkio kultūrų produktyvumui kelti.

Dabar fotosintezę tiriantieji mokslininkai gavo pulkų padėjėjų — žymėtuosius atomus. Jie leidžia stebėti kaip šis procesas vyksta žaliame lape, neatskyrus jo nuo augalo. Šiuo tikslu jau nas mokslininkas — K. A. Timiriazevo vardo Augalų fiziologijos instituto bendradarbis J. I. Novickis sukonstravo specialų prietaisą. Šiuo prietaisu galima juesti į lapą kartu su oru radioaktyvų grynanglį.

Šiuo prietaisu atlikti tyrimai padėjo nustatyti, kaip intensyviai lapai absorbuoja žymėtą anglies dvideginį, išaiškinti tuo metu susidaranti organinių medžiagų sudėtį ir jų judėjimo kryptį įvairiuose augaluose.

Belgarijos Liaudies respublikoje žemės ūkio kooperatyvų narių tarpe vystosi platus judėjimas už kalnių slautų ir sklypų, palieštų erozijos apdirbimą. Valsiečiai stacionuose slautuose sodina mišką, nuolaidesniose įrengia terasas ir sodina vynuogynus ir sodus. Šiemet numatoma įrengti terasas 100 tukstančių dekrų tuščių aikštelių plote (dekaras—0,1 hektaro).

Nuo traukoje: Saparevo kaimo gyventojai sodina terasose vaismedžius. Bulgarijos telegramų agentūros nuotr